

De Juristenkrant

nr 360 - 20 december 2017

'Magistraten leren best wat coderen is'

Datamining - informatie halen uit en patronen zoeken in big data - rukt op. Maar in de juridische wereld staat datamining nog in de kinderschoenen. De Juristenkrant ging na welke plaats datamining in de juridische wereld kan hebben, en welke voorwaarden vervuld moeten zijn om dat op een betekenisvolle manier te kunnen doen, met als ultieme doel de rechtszekerheid en transparantie van het juridische systeem verhogen voor de burger.

Pagina 8-9

Werkgever draagt gevolgen voor niet-opname jaarlijkse vakantie

2

Hof van Justitie bepaalt nauwkeurige grenzen voor videodienst in de cloud

4

Geen beletsels voor hoger beroep door OM tegen beschikking raadkamer

5

Elfri De Neve, de man achter elfri.be: gelouterd, en vol plannen

15

Hervorming slankt Vlaamse provincies af

Ondanks de institutionele ontwikkelingen van de voorbije decennia bleven de provincies grotendeels onaangetast. De huidige Vlaamse regering besliste evenwel tot een hervorming van het provinciale bestuursniveau. Vanaf 1 januari 2018 verliezen zij hun persoonsgebonden bevoegdheden en behouden zij enkel nog de grondgebonden bevoegdheden. Daarnaast halveert het aantal provincieraadsleden en gaat het aantal gedeputeerden van zes naar vier.

Jurgen Goossens en Robin Verbeke

Er zijds werden de gemeenten onder invloed van fusiebewegingen in de jaren '70 sterker en groter. Anderzijds evolueerde de Belgische gedecentraliseerde eenheidsstaat tot een federale staat met sterker wordende gemeenschappen en gewesten. De provincies krijgen daardoor bottom-up te maken met lokale besturen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, terwijl zij top-down rekening moeten houden met de Vlaamse instellingen.

Het Vlaamse regeerakkoord van 2014 kondigde aan om de provincies af te slanken. Vanaf 1 januari 2018 verliezen de provincies hun persoonsgebonden bevoegdheden (cultuur, jeugd, sport en welzijn) en behouden zij enkel nog grondgebonden bevoegdheden. De herteekening vindt plaats binnen een herstructureringsbeweging die ook de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, ocmw's en lokale besturen betreft.

STAATSRECHTELIJK KADER

Artikel 41 GW kent de provincieraden als territoriaal gedecentraliseerde besturen en een algemene bevoegdheid toe om de uitsluitend provinciale belangen te regelen op hun grondgebied. Het legaliteitsbeginsel in artikel 162 GW houdt in dat enkel de wet- of decreetgever de precieze inhoud van die bevoegdheid kan regelen.

Het prerogatief van de provinciale autonomie verleent de provincies de vrijheid om reglementaire normen en beleid te maken binnen de notie van de provinciale belangen. De provincies zijn wel gebonden aan de hiërarchie der rechtsnormen en het algemeen belang, waarbij zij onder bestuurlijk toezicht van voornamelijk de gewesten staan.

Sinds de vijfde staatshervorming hebben de gewesten een ruime autonomie voor de gedecentraliseerde besturen. In een arrest van 25 mei 2005 heeft het Grondwettelijk Hof daarbij uitdrukkelijk een ruime vrijheid voor de gewesten erkend om de provincies te reorganiseren, waarbij enkel een kennelijk onevenredige beperking van de provinciale autonomie ongrondwettig is.

Na een wijziging van artikel 41 GW in de zesde staatshervorming kunnen de gewesten nu zelfs beslissen om met een bijzonder decreet de provincies volledig af te schaffen en eventueel te vervangen door bovengemeentelijke besturen. De nieuwe Waalse regering heeft alvast de intentie geformuleerd om de provincies af te schaffen. De timing is echter vooruitgeschoven naar 2024, waardoor het dossier in 2019 waarschijnlijk opnieuw op de agenda zal staan.

DECRETALE HERSTRUCTURERING

Op 9 december 2005 keurde het Vlaams parlement het provinciedecreet goed. De eerste wettelijke beperking van de bestaande autonomie van de provincies kwam er met het decreet van 29 juni 2012 dat het provinciaal belang verder afbakende door opname van een limitatieve lijst van provinciale persoonsgebonden bevoegdheden. Met het doel interbestuurlijke concurrentie en inefficiëntie aan te pakken, worden de persoonsgebonden bevoegdheden nu uitgesloten van het provinciaal belang.

Die persoonsgebonden materies worden overgeheveld naar het lokale of Vlaamse niveau, in samenhang met een ingrijpende overdracht van personeelsleden en goederen én een grondige inperking van de provinciale opcentiemen. De volledige operatie is terug te vinden in het decreet van 8 november 2016 houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies (taakstellingsdecreet) en treedt in werking op 1 januari 2018. Daarnaast komt er een herindeling van de provinciale kiesdistricten, een afschaffing van lijstverbinding, een halvering van het aantal provincieraadsleden en een vermindering van het aantal gedeputeerden van zes naar vier.

Op pagina 3 leest u enkele kritische bemerkingen bij de hervorming.

Dit was het laatste nummer van 2017. De redactie wenst alle lezers fijne eindejaarsfeesten! We zijn er opnieuw op 17 januari 2018.

Hervorming slinkt Vlaamse provincies af

Vervolg van pagina 1

De oprichting van deelstaten en internationalisering enerzijds en het toenemende belang van steden en intergemeentelijke, gebiedsgerichte samenwerking anderzijds vereisen dringend een nieuwe, grondige denkoefening zonder taboes.

Weinig persoonsgebonden bevoegdheden van de provinciale instellingen vloeien naar het lokale niveau. Er komt amper iets in huis van de door de Vlaamse regering beloofde decentralisatiebeweging. Het merendeel van de bevoegdheden vloeit op grond van artikelen 4 en 5 BWHI immers automatisch terug naar het Vlaamse niveau, waarbij weinig tot geen rekening wordt gehouden met de lokale besturen en hun noden. Zo'n quasi automatische centralisatiebeweging staat op gespannen voet met het subsidiariteitsbeginsel. Het onderscheid tussen persoonsgebonden en grondgebonden bevoegdheden is daarnaast

niet altijd duidelijk. De Vlaamse decreetgever koppelt dat onderscheid aan het referentiekader van de persoonsgebonden bevoegdheden in artikelen 4 en 5 BWHI, maar een concreet bevoegdheidsvraagstuk laat geregeld nog ruimte voor interpretatie. De provincies kunnen dan ook de grondgebonden bevoegdheden uitgebreid proberen interpreteren, aangezien niet werd geraakt aan de open taakstelling van de grondgebonden bevoegdheden. Desgewenst zou ook hier in de toekomst kunnen worden geopteerd voor een gesloten taakstelling. Ook de principiële afschaffing van de persoonsgebonden bevoegdheden had men misschien beter kunnen verwezenlijken via een beperkte geslo-

ten taakstelling. Zo behouden de provincies uiteindelijk nog opdrachten voor diverse instellingen en het provinciaal onderwijs.

Een grondgebonden focus is waarschijnlijk enkel efficiënt en duurzaam als de provincies, naar Nederlands voorbeeld, de nodige ruimte krijgen van de Vlaamse overheid om als voorname grondgebonden bestuur op te treden. Het Vlaamse taakstellingsdecreet luidt het einde van het provinciale niveau dus vooralsnog niet in. Al bij al is de impact van de hervorming op bestuurlijke verrommeling en interbestuurlijke concurrentiedruk eerder marginaal.

Bij de inperking van de provinciale fiscale inkomsten moet erover worden gewaakt dat de

provincies over voldoende middelen beschikken om hun taken naar behoren uit te oefenen. Instellingen behouden en vervolgens een verrottingsstrategie toepassen zou niet getuigen van goed bestuur. De Vlaamse overheid moet ook een gelijkwaardig beschermingsniveau waarborgen van het recht op culturele en maatschappelijke ontplooiing uit artikel 23, 3e lid, 5° GW.

“

Al bij al is de impact van de hervorming op bestuurlijke verrommeling en interbestuurlijke concurrentiedruk eerder marginaal.

De oprichting van deelstaten en internationalisering enerzijds en het toenemende belang van steden en intergemeentelijke, gebiedsgerichte samenwerking anderzijds vereisen dringend een nieuwe, grondige denkoefening zonder taboes. Het vormgeven van een efficiënt intermediair bestuursniveau tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid vereist het nodige maatwerk. Daarbij moeten alle betrokken actoren gehoord worden om tot een gedragen, effectieve en toekomstbestendige hervorming te komen die rechtszekerheid biedt.

Jurgen Goossens is FWO postdoctoraal onderzoeker aan de UGent en universitair docent staatsrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Robin Verbeke is advocaat bij LDR Advocaten.

Legal insights
Reinvents legal reasoning

Een nieuw perspectief op uw juridische redenering

Legal insights is een nieuwe innovatieve tool op de Belgische markt die

- rijke expertise koppelt aan artificiële intelligentie en big data
- duizenden gepubliceerde én ongepubliceerde vonnissen en arresten toegankelijk maakt
- met gemak vergelijkbare cases spot
- de opbouw van uw juridisch argumentarium van binnenuit verandert

 Wolters Kluwer
When you have to be right

Zelf
proberen?

Test Legal insights (module ontslag)
via wkbe.be/legal-insights